11.11.2026
Lisa 1
Vabariigi Valitsuse korralduse „Kohustusliku keskse hankija määramine infotehnoloogia valdkonna riigihangetes“ eelnõu seletuskirjale

Kooskõlastustabel

Kooskõlastajad ja arvamuse avaldajad ning esitatud märkused ja ettepanekud		
Haridus- ja Teadusministeerium	**Kooskõlastatud 22.10.2026**	
Kaitseministeerium	**Kooskõlastatud märkustega 28.10.2026**	
1. Kaitseministeerium kooskõlastab Vabariigi Valitsuse korralduse „Kohustusliku keskse hankija määramine infotehnoloogia valdkonna riigihangetes“ eelnõu tingimusel, et korralduses sätestatakse üheselt Kaitseministeeriumi valitsemisala senise hankekorralduse säilimine. Palume täiendada korralduse eelnõu selliselt, et selles oleks sõnaselgelt sätestatud, et RITile ning edaspidi RIAle määratav kohustusliku keskse hankija pädevus ei laiene Kaitseministeeriumi valitsemisala asutuste riigihangetele, mille korraldamine kuulub Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse pädevusse. Vastav selgitus palume lisada ka seletuskirja.	**Antud selgitus**	Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus nimetati vabatahtlikuks kekskseks hankijaks riigihangete seaduse § 169 lõike 1 punktis 1 nimetatud kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihangetes Vabariigi valitsuse 17.08.2023 korraldusega nr 204. RIT/RIA nimetatakse kohustuslikuks kekskseks hankijaks infotehnoloogia valdkonna riigihangetes, kusjuures korralduse eelnõu p 2 sätestab konkreetsed hanke objektide CPV-koodid, mis kuuluvad kohustusliku keskse hankimise ulatusse. Seega ei piira eelnõu Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele pandud vabatahtliku keskse hankija ülesande täitmist kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihangetes.
2. Lisaks palume eelnõu ja seletuskirja täiendamisel arvestada järgmiste tähelepanekutega:		
2.1 Kohustusliku keskse hankimise kohaldamisala. Täpsustada korralduse eelnõu punktis 2 kasutatud mõistet „standardiseeritud infotehnoloogilised	**Arvestatud osaliselt**	Seletuskirja täiendatud ja antud selgitus. RIT ja alates 01.01.2027 RIA pakub riigiasutustele standardiseeritud arvutitöökohateenust. IKT-reformi raames on Vabariigi

vajadused“, ning selgitada seletuskirjas selle hindamise aluseid ja hindamise eest vastutajat. Samade CPV-koodide alla võivad kuuluda ka eriotstarbelised seadmed, sealhulgas *rugged* ja TEMPEST seadmed. Kohaldamisala piiritlemisel tuleks arvestada seadmete kasutusotstarvet ja erinõudeid.		Valitsus nõustunud, et standardiseeritud arvutitöökohateenusele liiguvad aastaks 2030 kõik riigiasutused v.a erandid. Arvutitöökohateenuse kliendiks olevale asutusele tuleb keskselt tagada standardiseeritud töövahendid, mille puhul arvestatakse muuhulgas infoturbenõuetega. Asutused liituvad standardiseeritud arvutitöökoha teenusega järk-järgult etapiviisiliselt ning on põhjendatud, et ka arvutitöökohateenusega veel mitte liitunud asutused kasutaksid infoturbenõuetele vastavaid ning üleriigilisel arvutitöökohateenusel kasutamiseks sobivaid seadmeid, vastasel juhul tekib seadmete väljavahetamise vajadusest tulenev täiendav kulu. Eriotstarbelised seadmed ei kuulu mõiste „arvutitöökoha seadmed, mis vastavad standardiseeritud infotehnoloogilistele vajadustele“ alla.
2.2 Seadmete kasutusjärgne käitlemine. Täiendada korralduse eelnõu punkt 3 nii, et keskse hankija pädevus hõlmaks selgesõnaliselt ka seadmete kasutusjärgese käitlemise teenuste hankimist, sealhulgas andmete turvalist kustutamist ja seadmete kasutusest kõrvaldamist. Seletuskirjas käsitleda keskkonnahoidu ning seadmete kogu olelusringi kulude arvestamist.	**Mitte arvestatud**	RHS § 77 lõike 71 alusel kehtestatud keskkonnaministri 29.06.2021 määrus nr 35 lisa 3 sätestab kontori IT seadmete kohustuslikud keskkonnahoidlikud kriteeriumid, mis muuhulgas hõlmavad ka seadmete korduskasutuse ja ringlussevõtu teenust. Seletuskiri ei vaja täiendavat seadmete keskkonnahoidlikkuse, olelusringi kulude arvestamise käsitlemist, sest sellised kohustused tulevad kesksele hankijale riigihangete seadusest ja alamaktidest, mitte antud eelnõust.
Kliimaministeerium	**Kooskõlastatud 28.10.2026**	
Kultuuriministeerium	**Kooskõlastatud 27.10.2026**	
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	**Tähtaeg ületatud**	
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	**Kooskõlastatud märkustega e-kiri 29.10.2026**	

On üks oluline punkt, mida me siiski selles korralduses näha tahaks: see on CPV-kood 30200000-1 „arvutiseadmed ja nende tarvikud“ või alternatiivselt täpsemad CPV-koodid, mis tagavad seni keskse hankimise kaudu kaetud IT väikevahendite jätkuva keskse hankimise. Eelnõu seletuskirja kohaselt jäetakse CPV-kood 30200000-1 korraldusest välja põhjusel, et üldise CPV-koodina hõlmab see mitmeid alamkoode ning võib seetõttu tekitada ebaselgust regulatsiooni kohaldamisala määratlemisel. Selle asemel jäetakse eelnõusse üksnes konkreetsed töökoha seadmete CPV-koodid, mis hõlmavad kaasaskantavaid arvuteid, tahvelarvuteid, lauaarvuteid, kuvareid ning printereid ja plottereid. Samas ei ole muudatuse mõju üksnes regulatsiooni tehniline täpsustamine. CPV-koodi 30200000-1 alusel on keskne hankija korraldanud ka IT väikevahendite keskseid hankeid, mille tulemusel on hankijatel olnud võimalik vajalikke tooteid soetada keskse hankija sõlmitud raamlepingute alusel. Üldise CPV-koodi väljajätmisel kaob korraldusest alus nende kaupade kohustuslikuks keskseks hankimiseks ning vastav hankekoormus kandub seniselt keskselt hankijalt üksikutele hankijatele. Selline tulemus ei näi olevat kooskõlas eelnõu seletuskirjas kirjeldatud keskse hankimise eesmärkidega. Seletuskirjas tuuakse keskse hankimise eelistena muu hulgas välja mastaabisäästu saavutamine, seadmete ja seotud lahenduste standardiseerimine, infoturbenõuete ühetaoline rakendamine, parema ülevaate saamine riigi IKT investeeringutest ning dubleerimise vähendamine. Samuti rõhutatakse, et riigi IKT baasteenuste	**Antud selgitus**	Ei saa nõustuda, et muudatus toob kaasa lisakoormuse teistele hankijatele. Arvestades seda, et RHS piirmäärad tõusid, saab asutus alla 50 000 euro ulatuses IT-pisivahendeid (klaviatuurid, hiired, kõrvaklapid jm) osta väikehankena. Juhime tähelepanu, et ATK teenusega kaasnevad IT-pisivahendid hangib RIT/RIA klientasutusele ise ning asutus ei pea hanget korraldama. Kaalusime IT-pisivahendite hanke korraldamist kohustusliku keskse hankena, kuid selliseks hankeks ei ole ühest CPV-koodi, millele viidata. Teisalt on RIT/RIA vabatahtlik keskne hankija ning laiema vajaduse ilmnemisel ja kokkuleppel teiste hankijatega, on võimalik IT-pisivahendeid hankida vabatahtliku kekse hankena või ühishankena. Kohustuslik keskne hankimine võtab teistelt hankijate võimaluse nimetatud CPV-koodiga hankeid korraldada. Senine praktika näitab, et nö IT-pisivahendite vajadus on erinev ja ei ole andnud ka olulist kokkuhoidu hinnas, mistõttu ei ole mõistlik selliste IT-pisivahendite hankimine kohustuslikult ja keskselt ühe hankija poolt.

konsolideerimise eesmärkide saavutamine eeldab keskset juhtimist ja keskset hankimist. IT väikevahendite keskse hankimise lõpetamine toimiks nende eesmärkidega vastupidises suunas. Kui seni ühe keskse hanke kaudu kaetud vajaduste rahuldamiseks peavad hankijad edaspidi korraldama hankemenetlusi või sõlmima raamlepinguid iseseisvalt, toob see kaasa samalaadsete hanketegevuste dubleerimise eri asutustes ning hankijate halduskoormuse suurenemise. Samuti väheneb võimalus koondada riigi kui terviku ostumahtu ning kasutada sellest tulenevat mastaabisäästu. Seletuskirjas on küll hinnatud, et eelnõuga väheneb keskse hankija halduskoormus, kuid ei ole käsitletud samas ulatuses seda, milline täiendav halduskoormus tekib keskse hankimise kohaldamisala vähendamise tõttu nendel hankijatel, kes on seni kasutanud keskse hankija raamlepinguid. Keskse hankija töökoormuse vähendamine ei pruugi tähendada riigi kui terviku halduskoormuse vähenemist, kui senine keskne tegevus jaguneb selle tulemusena mitme hankija vahel. Seetõttu leiame, et üksnes CPV-koodi üldisus ei ole piisav põhjus seni toimiva keskse hankimise ulatuse sisuliseks vähendamiseks. Kui CPV-koodi 30200000-1 kasutamine tekitab õigusselguse probleeme, oleks eesmärgipärasem täpsustada keskse hankimise esemelist ulatust alamkoodide või konkreetsete kaubagruppide kaudu, säilitades seejuures IT väikevahendite keskse hankimise võimaluse ja kohustuse senises vajalikus ulatuses. Sellepärast ReM paluks küll väga eelnõu kohaldamisala uuesti hinnata ning tagada, et CPV-koodi 30200000-1 väljajätmise tulemusena ei kanduks seni tsentraalselt		

korraldatud IT väikevahendite hankimine põhjendamatult üksikute hankijate ülesandeks. Lahendus peaks säilitama keskse hankimise eelised ka nende kaupade puhul, mille keskne hankimine on praktikas otstarbekas, vähendab hanketegevuste dubleerimist ja võimaldab kasutada riigi koondatud ostumahtu.		
Sotsiaalministeerium	**Tähtaeg ületatud**	
Rahandusministeerium	**Kooskõlastatud märkustega e-kiri 28.10.2026**	
1. Palume seletuskirjas täpsustada, kuidas toimub keskse hankija ülesannete üleminek Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuselt Riigi Infosüsteemi Ametile, sealhulgas pooleliolevate riigihangete ja kehtivate raamlepingute puhul.	**Antud selgitus**	Ümberkorraldamine toimub Vabariigi Valitsuse seaduse § 43 lõike 3 ning Vabariigi Valitsuse 8. oktoobri 1996. a määruse nr 244 „Valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste moodustamise ja ümberkorraldamise ning nende tegevuse lõpetamise kord“ alusel. Kohustusliku keskse hankija ülesanne antakse üle VV korraldusega, menetluses olevad hanked ja sõlmitud lepingud annab RIT RIA-le üle aktide alusel. Lepingupartnereid teavitatakse hankelepingute, sh raamlepingute üleminekust. VÕS § 179 lõike 2 kohaselt loetakse lepingu ülevõtmisel kõik lepingust tulenevad õigused ja kohustused lepingu ülevõtjale üle läinuks. RIT on juba suhelnud RHR kasutajatoega ja menetletavate hangete üle tõstmise vajadusest on kasutajatuge teavitatud.
2. Seletuskirjas on kirjeldatud eelnõu ettevalmistamisel kaalutud kolme alternatiivi. Arvestades, et kohustuslik keskne hankimine on toimunud juba alates 2022. aastast, võiks võimaluse korral valitud lahenduse põhjendamisel kajastada ka senise praktika kogemust ja andmeid, mis võimaldaksid hinnata keskse hankimise mõju ja toimivust.	**Antud selgitus**	Keskne hankimine vähendab kohustusliku keskse hankimise ulatusse kuuluvate asutuste poolt riigihangete ettevalmistamisele ja läbiviimisega seotud halduskoormust, eriti e-kataloogi kasutamisel. Samuti tagab keskne hankimine valdkondliku kompetentsi rakendamise ning soetatavate seadmete vastavuse infoturbenõuetele.

3. Seletuskirjas viidatakse IKT reformi memorandumile ning märgitakse, et keskne hankimine võimaldab saavutada nelja aasta jooksul märkimisväärset kokkuhoidu. Võimaluse korral võiks täpsustada hinnatud kokkuhoiu suurusjärku või viidata täpsemalt hinnangule, millel see järeldus põhineb.	**Antud selgitus**	Kokkuhoidu saab prognoosida nii mastaabiefektist kui ka tööjõukuludelt.
Siseministeerium	**Kooskõlastatud märkustega 03.11.2026 (e-kiri 23.10.2026)**	
1. Eelnõu punktis 2 sisaldub lauseosa „*seadmete, mis vastavad standardiseeritud infotehnoloogilistele vajadustele*“. Selleks, et kõik oleks osapooltele ühetaoliselt selge ning need seadmed, mis ei kuulu standardiseeritud lahenduse alla (Kaitsepolitseiameti seadmed ja RS töötlemise seadmed) tuleks sätestada erandina. Ettepanek on korralduses tuua välja, et Kaitsepolitseiametile kehtiks erisus ehk julgeolekuasutuse vastavate hangete puhul oleks meil õigus ka ise neid hankeid läbi viia. Oleme teadlikud, et ka kehtivas korralduses seda erisust ei ole, aga õiguslikult oleks mõistlik see sinna lisada, sest ka täna, tuginedes julgeolekuasutuse vara kui RS kaitse erisusele (RSVKK § 7 lg 2 p 1), soetame teatud juhtudel neid IKT vahendeid ikkagi ise. Keskselt hangitavad asjad ei pruugi meile sobida (TEMPEST nõuded või muu erivajadus) ja/või RIK(T)-l/RIA-l puudub teadmisvajadus, milliseid arvuteid jt vahendeid me kasutame. Küll aga võiks olla võimalus hankida tehnikat	**Mitte arvestatud**	Julgeolekuasutustel on võimalik hankida vajalikke seadmeid erandina RSVKK § 7 lg 2 p 1 ning RHS § 11 lg 1 p 20 alusel. Eriotstarbelised seadmed ei kuulu mõiste „arvutitöökoha seadmed, mis vastavad standardiseeritud infotehnoloogilistele vajadustele“ alla. Samuti on asutustel võimalik soetada enda spetsiifilistele vajadustele vastavaid seadmeid kohustusliku keskse hanke alusel sõlmitud raamlepingute alusel minikonkursse korraldades, sõnastades seadmete funktsionaalsed nõuded vastava minikonkursi alusdokumentides.

läbi keskse riigihanke kui tehnika sobib ja hind on parem kui me ise saaksime. Ettepanek on nt p 4 sõnastada selliselt: „4. Valitsusasutused ja nende hallatavad riigiasutused, välja arvatud keskne hankija ja julgeolekuasutus, ei korralda punktis 2 nimetatud ulatuses riigihankeid, välja arvatud riigihangete seaduse §-s 44 sätestatud alustel.“.		
2. Teeme ettepaneku eelnõu punkti 2 või seletuskirja täiendada ja selgitada, mida standardiseeritud infotehnoloogilised vajadused korralduse mõistes tähendavad. Arvestades, et IKT valdkonnas on määratud ka vabatahtlikud kesksed hankijad, lisab viidatud täiendus õigusselgust korralduse rakendamisel	**Arvestatud**	Seletuskirja täiendatud ja antud selgitus. RIT ja alates 01.01.2027 RIA pakub riigiasutustele standardiseeritud arvutitöökohateenust. IKT-reformi raames on Vabariigi Valitsus nõustunud, et standardiseeritud arvutitöökohateenusele liiguvad aastaks 2030 kõik riigiasutused v.a erandid. Arvutitöökohateenuse kliendiks olevale asutusele tuleb keskselt tagada standardiseeritud töövahendid, mille puhul arvestatakse muuhulgas infoturbenõuetega. Asutused liituvad standardiseeritud arvutitöökoha teenusega järk-järgult etapiviisiliselt ning on põhjendatud, et ka arvutitöökohateenusega veel mitte liitunud asutused kasutaksid infoturbenõuetele vastavaid ning üleriigilisel arvutitöökohateenusel kasutamiseks sobivaid seadmeid, vastasel juhul tekib seadmete väljavahetamise vajadusest tulenev täiendav kulu. Eriotstarbelised seadmed ei kuulu mõiste „arvutitöökoha seadmed, mis vastavad standardiseeritud infotehnoloogilistele vajadustele“ alla.
3. Eelnõu punkti 2 kohaselt korraldab keskne hankija riigihankeid, kus hankelepingu eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on vähemalt võrdne rahvusvahelise piirmääraga. SK punkti 2 osa viitab hanke eeldatavale maksumusele.	**Arvestatud**	Sõnastus ühtlustatud ning läbivalt kasutatud „riigihanke eeldatav maksumus“ Vt ka ettepanekule 4 antud selgitust.

4. Juhime tähelepanu, et korralduses viidatud seadmeid tellitakse ka raamlepingute alusel. Näitena, mitme pakkujaga raamlepingu sõlmimine iseenesest rahalisi kohustusi ei too, kuna hankelepingud sõlmitakse raamlepingu alusel läbi viidud minikonkursside tulemusel. Seega on võimalik olukord, kus raamlepingu (hanke)eeldatav kogumaksumus ületab rahvusvahelist piirmäära, kuid sõlmitud hankeleping(ud) jäävad alla piirmäära. Teeme ettepaneku EN või SK selles osas täiendada ja selgitada, kas korralduse rakendamisel lähtutakse hankelepingu eeldatavast maksumusest või hanke eeldatavast maksumusest.	**Arvestatud**	Muudetud eelnõu p 2: „Kesksel hankijal korraldada valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste arvutitöökoha seadmete, mis vastavad standardiseeritud infotehnoloogilistele vajadustele, riigihanked, mille eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on vähemalt võrdne rahvusvahelise piirmääraga,…“
5. Eelnõu punkt 3 annab kesksele hankijale õiguse osta lisaasju ja -teenuseid, punkt 4 keelab asutustel hankida ainult punktis 2 nimetatud ulatuses. Palume sõnaselgelt reguleerida, kas asutused võivad kasutada keskse hankija raamlepinguid ka lävendi alla jäävate hangete korral ning kas lävendit hinnatakse raamlepingu kogumaksumuse alusel.	**Arvestatud**	Seletuskirja täiendatud ja antud selgitus punktis 2. Eelnõu reguleerib ainult seda, missugused IT-seadmed kuuluvad kohustusliku keskse hankimise ulatusalasse. Nii nagu seni, on ka edaspidi asutustel võimalik kohustusliku keskse hanke tulemusel sõlmitud raamlepingute alusel teha ka alla rahvusvahelist piirmäära jäävaid soetusi ning korraldada minikonkursse vajalike seadmete hankimiseks. Kohustus soetada asjad keskse hankija poolt sõlmitud raamlepingute alusel rakendub juhul, kui asutuse poolt hangitavate asjade summeeritud maksumus ületab rahvusvahelise piirmäära.
6. Kohustuslik keskne hankimine hakkab kehtima alles rahvusvahelisest piirmäärast, mitte riigihanke piirmäärast. Oluline osa seni keskselt korraldatud hangetest läheb seega tagasi asutustele, mis võib vähendada mastaabisäästu ja seadmete standardiseeritust. Palume täiendada seletuskirja andmetega, kui suur osa hangetest jääb uue lävendi alla, ning hinnata muudatuse mõju.	**Antud selgitus**	Arvestades, et 01.11.2026 jõustunud RHS-is varasema regulatsiooniga võrreldes lihthanke piirmäär tõusis ning riigihanke piirmäär kaotati ära, oleks keskse hankimise kohustuse piirmäär senise praktika kohaselt langenud. Arvestades Vabariigi Valitsuse suunist, et standardiseeritud arvutitöökohateenusele liiguvad hiljemalt aastaks 2030 järk-järgult kõik riigiasutused, ning nendele tagab seejärel vajalikud IT-seadmed RIT, ei ole muudatusel negatiivset mõju. Kõikidel huvitatud asutustel on võimalik liituda kohustusliku keskse hankega vabatahtlikult ühishankijana ja/või soetada

		soovitavaid seadmeid keskse hankija poolt sõlmitud raamlepingute alusel.
7. Kehtiv korraldus reguleerib varasema keskse hankija alustatud hankemenetluste ning kehtivate raam- ja hankelepingute üleandmist. Eelnõus see puudub, kuigi keskne hankija vahetub. Palume sätestada õiguslikud alused alustatud hangete ja sõlmitud lepingute üleminek Riigi Infosüsteemi Ametile või selgitada seletuskirjas selle õiguslikku alust.	**Antud selgitus**	Ümberkorraldamine toimub Vabariigi Valitsuse seaduse § 43 lõike 3 ning Vabariigi Valitsuse 8. oktoobri 1996. a määruse nr 244 „Valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste moodustamise ja ümberkorraldamise ning nende tegevuse lõpetamise kord“ alusel. Kohustusliku keskse hankija ülesanne antakse üle VV korraldusega, menetluses olevad hanked ja sõlmitud lepingud annab RIT RIA-le üle aktide alusel. Lepingupartnereid teavitatakse hankelepingute, sh raamlepingute üleminekust. VÕS § 179 lõike 2 kohaselt loetakse lepingu ülevõtmisel kõik lepingust tulenevad õigused ja kohustused lepingu ülevõtjale üle läinuks. RIT on juba suhelnud RHR kasutajatoega ja menetletavate hangete üle tõstmise vajadusest on kasutajatuge teavitatud.
Välisministeerium	**Tähtaeg ületatud**	
Riigikantselei	**Kooskõlastatud 22.10.2026**	